Minden alakom az ujjaim révén születik

KERÁMIA Mindegyik lányalak más-más arckifejezéssel, mozdulattal, gesztussal kel életre

Míveset, tetszetőset alkotni, s másoknak is örömet szerezni; ez a célom, a feladatom – vallja a Lakiteleken élő és alkotó Czinege Edit keramikus, akinek sajátosan egyedi lányalakjait eddig negyvennél több kiállításon mutatták be.

Szász András

– A laikus azt hinné, kerámiával elsősorban olyan helyeken foglalkoznak, ahol adott a megfelelő alapanyag: az agyag. Lakitelek mintha nem tartozna közéjük...

– Valóban nem. Ezért a munkáimhoz felhasznált agyagot Kecskeméten szerzem be.

– Ha se agyag, se tradíció, honnan a késztetés?

– Végzettségemet tekintve rajztanár vagyok, tehát volt alkalmam megismerni a különböző technikákat, köztük az agyagmegmunkálást is, mely kezdettől nagy hatással volt rám. Ennek dacára meglehetősen sok időbe telt, mire elég érettnek éreztem magam ahhoz, hogy belevágjak. S bár már lassan huszonöt éve foglalkozom vele, máig amatőr keramikusnak tartom magam, mivel a szakma legtöbb fortélyára magamtól, autodidakta módon kellett rájönnöm. Hiába olvastam össze mindenféle szakirodalmat, bizony gyakran megesett, hogy erőfeszítéseim ellenére a megmunkált agyag végül rideg cserép maradt.

– Pályája kezdetén a legtöbb alkotó kiválaszt egy vagy több példaképet, aztán sokáig őket utánozza. Hosszú időbe telik, mire megtalálja azt az ábrázolásmódot, stílust, mely sajátosan egyénivé teszi munkáit...

– Mindenki a saját kárán tanul a legtöbbet. Eleinte én is művészektől, mesteremberektől próbáltam ellesni a szakma fortélyait. Volt, aki szinte betegesen féltette tudását, s volt, akitől nagyon sokat tanulhattam. Idővel rájöttem, legszívesebben lányfigurákat készítek. Talán, mert a lányalakokat különböző ruhákba lehet felöltöztetni. Az agyag pedig kiválóan alkalmas a ruhák redőinek, csipkéinek, szalagjainak megmintázására. Természetesen a lányalakokat nem csak ruhájuk különbözteti meg. Mindegyiküknek más-más arckifejezéssel, mozdulattal, gesztussal „kel életre". Arra törekszem, hogy figuráim érzelmeket is sugalljanak.

– A művész ritkán érez elégedettséget. Annál többször gyötrik kétségek, kételyek: vajon tényleg jó, amit csinált? Vajon mások milyennek látják?

– Hála istennek, biztatásból nem szenvedek hiányt. Legtöbbet az édesanyámtól, a férjemtől és gyermekeinktől kapom. (Az elfogadott kritikával együtt.) Életem egyik legfelejthetetlenebb elismerését az a papírdarabka jelenti, melyre néhány éve fiam, hajnalban, munkába menet egyik új alakom láttán azt firkantotta: „Büszke vagyok rád!" Rokonaink és barátaink sem fukarkodnak az elismerő szavakkal, de hihetetlen erőt adnak a kiállítási vendégkönyv bejegyzések elismerő szavai is.

– Egyik kiállítási prospektusán a következő mottót olvastam: „Akit az istenek szeretnek, meghagyják örökre gyereknek..."

– A gyermekek számára rendkívül fontosak a mesék. Számomra is. A gyerekmesékkel ellentétben az én mesém nem szavakból, hanem agyagból épül fel. Ezért: agyagmese. Sőt. Több ennél. Egy szelet az életemből. Mert minden alakom az ujjaim révén születik meg az agyagból, mellyel az alkotás pillanatában szinte együtt élek. S amint elkészülnek, a megmunkált figurák némán mesélni kezdenek. Szavukat ugyan nem hallani, de alakjuk, mozdulataik és történetük annál beszédesebb. Ráadásul ez a mese nem korhoz kötött. Egyaránt érti és élvezi gyerek és felnőtt, fiatal és öreg. Mert az agyagmese mindenkinek és mindenkihez szól.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Czinege Edit keramikus a nap jelentős részét munkaasztala mellett tölti Lakiteleken

Közel két évtizedig tanított Lakiteleken

CZINEGE EDIT *Kecskeméten született, de kisgyerekkora óta Lakiteleken él. Népművelés–könyvtár szakon végzett Debrecenben, majd rajzot tanult Szegeden. Közel két évtizedig magyart és rajzot tanított a lakiteleki általános iskolában. Aztán elhagyta a katedrát, és újságírást tanult a Móricz Zsigmond Újságíró Iskolában. Sokáig a kerámia mellett három település helyi lapját írta, szerkesztette. Ma már elsősorban a kerámiát helyezi előtérbe. Három gyermeke és egy unokája van.*